

МОДА І СТИЛЬ В ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ АКТРИСИ МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ

Мода – продукт діяльності суспільства, що розкриває його матеріально-технічні можливості та художньо-естетичні вподобання. В ній, у стилізованому вигляді, відображається світогляд соціуму, який в певній мірі перебирає на себе кожна окрема особистість. Відтак, аналіз гардеробу є актуальною проблемою історії повсякденності.

Видатну українську актрису Марію Костянтинівну Заньковецьку сучасники називали «королевою» сцени. За надзвичайну обдарованість її прирівнювали до російської столичної зірки Марії Комісаржевської та всесвітньо відомих актрис Елеонори Дузе та Сари Бернар. Втім, у час, коли зростала слава видатної українки, одного таланту для успіху на сцені було замало: жіноча частина публіки часто відвідувала вистави не заради мистецтва, а заради вбрання актрис. Майже всі видатні артистки другої половини XIX – початку XX ст. зажили слави законодавиць мод. Те, що Марія Заньковецька як професіонал була «дельным человеком» сумніву не підлягає, однак, чи думала вона «о красе ногтей»?

Марія Костянтинівна походила з дворянської родини. Її освіта не обмежувалася домашньою: знання вона здобувала у приватних пансіонах Ніжина та Чернігова. Але «грамотна баришня» зналася не лише на літературі, а й на модних капелюшках. У часи, коли жодна пристойна жінка не виходила із дому з непокритою головою, шляпка вважалася головним аксесуаром стильних жінок. В останній третині XIX ст., завдяки новим технологіям обробки хутра, в моду ввійшов каракуль. Вироби з білого хутра каракуля швидко перетворилися на захоплюючу дівочу мрію. «Манечка» (так Марію Заньковецьку називали домочадці – Авт.) мріями не обмежувалася, франтуючи у пальто, отороченому білим каракулем та шапці з цього ж хутра. Мала Маруся і пальто, оздоблене чорним каракулем, яке доповнювала чорна каракулева шапка схожа на папаху. На по-

чатку XX ст. верхом елегантності стали шляпки, прикрашені пір'ям, пташиними крилами та самими птахами. Щоб вмістити такий декор, головні убори жінок значно збільшились у розмірах. Особливим шиком вважалися капелюшки, прикрашені пір'ям страуса, чаплі чи райської птиці. Марія Заньковецька із задоволенням віддала шану і цій тенденції. На фото того часу вона знімалася у характерних широкополих та об'ємних шляпках, прикрашених брошками і різноманітними квітами. Був у неї і капелюшок з величезним пером страуса.

Не нехтувала Марія Заньковецька і таким аксесуаром, як рукавички. На світлинах актрису можна побачити в світлих або в темних рукавичках різної довжини.

Серед модних вподобань М. Заньковецької були різноманітні шалі. Російський живописець М. Нестеров, згадуючи 1884 р. московські гастролі української трупи писав, що одного разу набрався сміливості і зайшов до Марії Костянтинівни у гості. «Незрівняна» зустріла його, кутаючись у розкішний оренбурзький платок. Збереглося фото, на якому актриса позує у накинутій на плечі світлій шалі з модним на початку XX ст. орнаментом «пейслі» (більш розповсюджена назва – «турецькі огірки», за витягнуту у вигляді огірка або краплі форму).

Таким чином, повсякденний гардероб Марії Заньковецької цілком відповідав статусу зірки українського театру. Вбрання актриси навіть в зрілі роки було позбавлене ретроградства. Приділяючи особливу увагу аксесуарам, артистка створювала гармонійні образи, сповнені актуальних тенденцій в одязі свого часу.

Єсипов О.
НТУ «ХПІ»

ХРИСТИЯНІЗАЦІЯ РУСІ – ЯК ЦЕ БУЛО?

Які обставини супроводжували прийняття християнства суспільством Русі (яку вітчизняна історична наука сприймає як осередок майбутньої української держави)? Як цей процес вплинув на суспільство середньовічної держави? Що отримали майбутні українці з цієї події і